

Józef Borzyszkowski

Ks. prof. Edward Hinz (21 X 1929-31 X 2014) : muzykolog i kompozytor,
profesor Wyższego Seminarium
Duchownego w Pelplinie

Acta Cassubiana 17, 388-390

2015

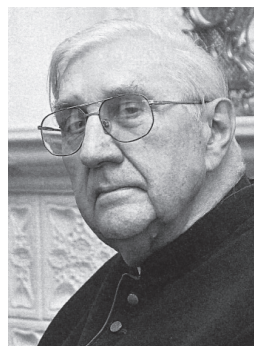
Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Józef Borzyszkowski

**Ks. prof. Edward Hinz (21 X 1929 – 31 X 2014)
– muzykolog i kompozytor, profesor Wyższego
Seminarium Duchownego w Pelplinie**

Ksiądz prof. Edward Hinz urodził się w Lubawie, gdzie w 1949 roku w tamtejszym Państwowym Gimnazjum i Liceum uzyskał świadectwo maturalne. Jego całe dorosłe życie związane było głównie z Pelplinem, gdzie po studiach filozoficzno-teologicznych w tamtejszym WSD 29 maja 1955 r. otrzymał święcenia kapłańskie. W tej samej katedrze w 1939 r. uzyskał święcenia jego starszy brat Tadeusz, który zginął w 1940 roku w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen. Ksiądz Edward był najmłodszy z rodzeństwa, obejmującego jeszcze dwie siostry. Cała rodzina rozmiłowana była w śpiewie i muzyce.

Już jako uczeń i kleryk grał na organach w lubawskim kościele szkolnym i w pelplińskiej kaplicy seminaryjnej. Poza muzyką i śpiewem (choralem gregoriańskim), kochał łacinę, którą opanował w wysmienitym stopniu, podobnie jak język niemiecki, co ułatwiło mu późniejsze badania naukowe.

Po święceniach przez rok był wikariuszem w kościele farnym w Grudziądzu, skąd skierowany został na studia muzykologiczne. Odbił je w latach 1956–1960 na Wydziale Teologicznym KUL-u, gdzie był także wyróżniającym się członkiem chóru i powstałej sekcji muzykologii. Wróciwszy do diecezji, został wykładowcą muzyki kościelnej w seminarium, a od 1963 r. także kustoszem działu rękopisów Biblioteki WSD w Pelplinie, bogatego m.in. w stare kompozycje muzyczne – spuściznę zakonu cystersów. Poświęcił jej wiele lat pracy i kilka arcyważnych publikacji, wysoko ocenionych w środowisku muzykologów. Przez wiele lat kierował jako dyrygent Chórem Katedralnym, wzbogacając jego repertuar także własnymi kompozycjami. Przede wszystkim promował piękno muzyki i śpiewu kościelnego, dzieła dawnych i współczesnych kompozytorów. Czynił to również jako dyrektor i wykładowca Studium Organistowskiego w Pelplinie.

Jego badania naukowe dotyczyły przede wszystkim bogatych zbiorów rękopisów muzycznych zachowanych w Pelplinie. Już jego magisterium z 1960 r. to praca „Cechy paleograficzne Graduałów Rkp. 118/449 i 119/450 z Biblioteki w Pelplinie”, napisana pod opieką ks. prof. Hieronima Feichta z Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1969–1970 ks. Edward wykładał paleografię muzyczną w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Współpracując z Instytutem Muzykologii UW, przygotował i w 1972 r. obronił tam rozprawę doktorską pt. „Średniowieczne graduały cysterskie z Biblioteki Seminarium Duchownego w Pelplinie”, której promotorem był prof. Józef Chomiński.

Owoce swoich badań naukowych opublikował w postaci rozpraw na łamach czasopism, a zwłaszcza „Studiów Pelplińskich”. Tam właśnie ukazały się jego artykuły, takie jak: *Tabulatura organowa cystersów*, t. 1, 1969; *Muzycy działający w opactwie cysterskim w Pelplinie*, t. 6, 1975; *Repertuar muzyczny pelplińskiej kapeli cysterskiej z XVIII wieku*, tamże; *Działalność muzyczna w katedrze chełmińskiej w Chełmży*, t. 7, 1976; *Praktyka muzyczna w katedrze diecezji chełmińskiej w Pelplinie w latach 1824–1918*, cz. 1; „Studia...”, t. 10, 1979; cz. II, „Studia...”, t. 12, 1981; *Rola ruchu cecylińskiego w odrodzeniu muzyki kościelnej w diecezji chełmińskiej 1869–1918*, t. 14, 1983. – Można by dalej przywoływać kolejne artykuły i studia, których owoce znalazły też swój wyraz w takich syntetycznych dziełach ks. Edwarda Hinzego, jak: *Z dziejów muzyki kościelnej w diecezji chełmińskiej*, Pelplin 1994 i *Zarys historii muzyki kościelnej*, Pelplin 1987 oraz *Chorał gregoriański*, Pelplin 1985. Służyły one i służyć będą nadal, nie tylko klerykom, także jako podręczniki akademickie.

Mniej znaną poza Pelplinem częścią twórczości ks. prof. Hinzego są jego oryginalne kompozycje, zwłaszcza melodie do słów konfratrów, np. ks. Jerzego Buxakowskiego („Hymn życia” – radość życia, zdrowia dary...) czy ks. Bernarda Sychty (m.in. kolęda „Żuzónka” – zob. *Bedeker kaszubski* R. Ostrowskiej i I. Trojanowskiej, Gdańsk 1974, s. 214-215). On też jest autorem słów i melodii pieśni na chór męski i mieszany pt. „Przez sześć wieków” (hasło na 600-lecie Sanktuarium Jasnogórskiego), opublikowanej jako druk powielany, Pelplin 1981.

Tak się złożyło, że jako kanonik gremialny kapituły katedralnej chełmińskiej, mianowany w 1988 r. przez ks. bpa Mariana Przykuckiego, zamieszkał w kanonii, której gospodarzami byli wcześniej bliscy nie tylko dla mnie Kaszubi – ks. Bernard Sychta i ks. Andrzej Śliwiński, wkrótce biskup elbląski. W życiorysie ks. B. Sychty, ks. Hinz zapisał się już w latach młodości jako najbliższy przyjaciel jego ulubionego wikariusza, ks. Kazimierza Raepkego, nazywanego Mestwinem, późniejszego proboszcza borzyszkowskiego na Gochach. Ksiądz E. Hinz był też autorem opracowania strony muzycznej dwóch pielgrzymek – wizyt papieskich – w Gdyni 1987 r. i Pelplinie 1999 r., w których zaistniały bardzo silne akcenty kaszubskie. Podobnie jak inni kapłani pochodzący z Ziemi Lubawskiej, bardzo mocno zakorzenił się w tradycjach kaszubskich. Jego mieszkanie, kanonia były otwarte dla

wszelkich gości – duchownych i świeckich, nie tylko chórzystów. (Do 2012 roku prowadził Chór Katedralny). Wśród bliskich i wiernych mu do końca przyjaciół było spore grono nauczycieli pelplińskich szkół.

Jako emeryt od 2001 roku był szczególnie twórczy naukowo, publikując m.in. na łamach „Pielgrzyma”. W 2009 r. Ojciec Św. Benedykt XVI wyróżnił go, mianując swoim kapłanem honorowym, czyli pralatem.

Ksiądz E. Hinz zmarł w szpitalu starogardzkim. Ceremoniom pogrzebowym w katedrze przewodniczyli biskupi Wiesław Śmigiel i Ryszard Kasyna. Homilię pogrzebową wygłosił jego następca na stanowiskach seminaryjnym, katedralnym i dyrektorskim Studium Organistowskiego oraz Wydziału Muzyki Kościelnej w Kurii Biskupiej, ks. kanonik Tomasz Rakowski, od niedawna proboszcz chmieleński. Po mszy św. w ostatniej drodze i pożegnaniu na pelplińskim cmentarzu przewodniczył kolega profesor, biskup wrocławski, ks. dr Wiesław Mering.

Ksiądz Zbigniew Geldon, swoje wspomnienie pośmiertne, opublikowane na łamach „Pielgrzyma” (2014, nr 24), zatytułował *Życie wypełnione muzyką*. Również ciepłe pożegnania-wspomnienia ukazały się m.in. w Internecie. Odszedł jeden z ostatnich profesorów Seminarium Duchownego w Pelplinie, uosabiający dawne dobre tradycje stolicy diecezji chełmińskiej – „Pomorskich Aten”. Był przede wszystkim mistrzem śpiewu, człowiekiem kultury, spokoju i wyrozumiałości. Jak napisali do mnie ks. Zbigniew Orlikowski i chórzystka Maria Kondziela, był też kapłanem skromnym i wyczulonym na biedę, wspomagającym każdego potrzebującego człowieka.